

beszédük kerülnek sorra, lényegében végig Dillersberger Máté- és Lukács-kommentárjára támaszkodva. Nem hallunk itt olyan alapvető dolgokról, mint pl. a főparancs, az ellenségszeretet vagy a szolgálat törvénye (utóbbi aztán a lábmosásnál kerül elő egy idézet erejéig).

A III. k. örvendetesen sokat merít a zsinati határozatokból (a II. csak két idézetet vesz belőlük), a Szentléleknl Suenens és Mühlen, az Egyháznál Newman műveiből, a szentségeknél a „teológiai kiskönyvtár” kötetéből. Sajnálattal nélkülöztük a házasság szentségénél az Opus Mystici Corporis kiadó idevágó nagyszerű kiadványait. Ezeket idézve sok mindent talán vonzóbban lehetett volna megfogalmazni. A születésszabályozásnál világosan jelezni kellett volna az Egyház álláspontját, a válás és második házasság nagy problémája mélyebb kifejtést igényelne. — Az Eukarisztia fejezete (sajátos módon decemberre hagyva) itt csak a szentmiséről szól, de így is elkerülhetetlen az átfedés a II. kötettel. Nem lett volna jobb ezt a témát egységesen itt tárgyalni? Igaz, átfedés magán a kötetben belül is található (pl. IV. 15/VI. 16, vagy V. 29/VII. 29). — Hogy a Titokzatos Test képe az Egyház „igazi meghatározása”, az egy kicsit merész kijelentés. A Zsinat jóval óvatosabban azt mondta, hogy az Egyház lényegét csak megközelíthetjük mindenféle hasonlattal. Ha valamelyik képet kiemelte, az inkább az „Isten népe” volt. Ez is címe ugyan itt is található (pl. IV. 15/VI. 16, vagy V. 29/VII. 29). — Hogy a hierarchikus felépítésről olvasunk, a világi hívők szerepének négy nap jut a végén, igaz, hogy itt maga Cserháti püspök a kommentátor. De ha már egy világiaknak szánt munkában egy teljes hónapot szenteltek az egyházirendnek (ugyanakkor, amikor a gyónás és a betegek szentsége együtt foglal el egy másikat), akkor lehetett volna pl. a papság teológiáját inkább „alulról”, a hívők felől szemlélni. Ezt Bán Zoltán érdekes és hangulatos keresztútja sem pótolja. A laikusokra vonatkozó teológiából leg többet talán a Szentlélekből való élet igen kiegyensúlyozott és gyakorlati taglalása ad.

Örömmel látja az olvasó a pontos idézési technikát, mert bizony más kiadványokban a „... nyomán” jelzés sok mindent takarhat és olykor takar is. Két megjegyzés: Kíváncsún lenne a zsinati okmányokat egységesen az új kiadásból idézni. A 199/200. o.-on hozott két szöveg forrása pedig: Igeszolgálat életfordulókon (nem: évfordulókon).

Reméljük, hogy az érdekes és sok munkával járó vállalkozás tovább fejleszti Isten magyar népének hittani műveltségét és hívő öntudatát.

R.

Dr. Gyököcssy Endre: Magunkról — magunknak. 1978², 143 o. — Együtt a szeretetben. 1981, 144 o. Kiadó: Református Sajtóosztály, Budapest.

„A szerző nemcsak ígérhetet, használni és segíteni akaró hívő lelkipásztor, eredményes lelkigondozó, hanem korszerűen képzett pszichopedagógus is, aki mint tudományának kutató-professzora, egyformán jól tájékozott a mélylélektan és a valláspszichológia, valamint a fejlődés- és neveléslélektan területén.” Amellett „sohasem veszíti el a kapcsolatot a mindennapi élet realitásával.” Így jellemzi az előszó az előtűnk fekvő, izléses kiállítású két könyvecske szerzőjét és jellegét.

A „Magunkról — magunknak” az önismeret elmélyítésére és más személyiségek jobb megközelítésére szolgál. Olyan kérdéseket vesz röviden sorra, mint: test és lélek; a félelem; a „lelki görcsök”, köztük a kisebbségi komplexus; a kivetítés; a szerep- és az árnyékszemélyiség; férfi és nő pólus; kifelé és befelé élő ember; akarat és érzélem; a magányosság; az agresszivitás; a szenvedély és a szenvedés; bonyolultság és egyszerűség. (A felsorolt fejezetcímek többnyire szakkifejezések igen jó és érthető magyarátsái.) A zárófejezet külön kérésre a meditációról szól. A tudományos irodalomra utaló jegyzetek és ábrák függelékben találhatók.

Az „Együtt a szeretetben” tárgya a gyermeknevelés. Az alapkérdések megvilágítása után (a gyermek, a szülő, a hit és evangélium, a család viszonya a társadalomhoz)

a két főrész a szerző kitűnő ötlettel 1Kor 13-ra, a szeretet (agapé) tulajdonságaira épít fel. Dicséretére legyen mondva: minden erőltettség nélkül. Az „Evangéliumi nevelés a családban” a nevelés általános módszerére vonatkozik, a „Családi nevelés az evangéliumra” pedig a hitbéli nevelésre: Isten, Jézus, ünnepek, Biblia stb. Itt hiányoljuk, hogy Jézus istensége sehol sem derül ki egyértelműen, holott a szülő éppen ennek és a hasonló hittitkoknak közvetítésében lenne igen hálás a Jótanácsért. Ha „nagyobbacska gyermeknek” így beszélünk: Jézus „úgy ismerte és szeretete Isten, mint nagyon jó gyermek a nagyon jó apát, és úgy engedelmeskedett neki. Ezért is mondjuk Jézust Isten Fiának” (101), az súlyos félreértésre adhat alkalmat. — Külön érdeme a műnek a hozzáférhető hazai irodalom felsorolása és mindkét könyvnél a részletes tartalomjegyzék.

Gyökössy legnagyobb ereje a konkrét, élményszerű, állandó példákkal élő tárgyalás és tösgyökeres magyar stílusa, amely semmitől sem áll távolabb, mint a szak-könyvek szomorúan megszokott „tolvajnyelvétől.” Néhány példa egyszerű, tömör fogalmazására: „Isten akarata csak az az ember tudja ráhangolni a maga akarát, akinek van akarata.” „Ma már kevés olyan ember van, aki nem mos kezét és fogat, naponként. Végre meg kell tanulnunk, hogyan kell belül is tisztálkodni.” „Atyám, bocsásd meg a mi szép imádságainkat. Az ima lényege nem a szépség, hanem az őszinteség.” „Ha igaz, hogy minden szenvedély gyökere a szeretet hiánya — terápiája is csak a szeretet lehet. Aki igaz szeretetet kap, miért kábítaná magát szeretetpótlékkal?” „Közelebb Jézushoz, közelebb egymáshoz” (ökméné). „Aki nem tudnak sírni, azokat nem lehet megvigasztalni.” „Ne olyan légy, mint mi (sugározza életével a szülő a gyermek felé), hanem velünk együtt Jézushoz, az Ember Fiához légy hasonló.” A két utóbbi példa mutatja azt is, milyen természetesen átjárja fogalmazását a Biblia nyelve. Visszatérő refrénje, hogy a gyermekkel „ige- és gyermekszerűen” kell megismertetni Isten, s itt lehetetlen arról nem gondolnunk, milyen mindenkinek-szólóan egyszerű és képszerű a Szentírás. A szerző onnan tanult. Szerénységet is. Egyik sajátos kötőszava a dőlt betűs is, amivel azt akarja kifejezni, hogy „van a kockának még öt másik oldala is.” Szellemes képei, szójátékai, szóalkotásai bevésődnek az emlékezetbe: „A dicséret és a feddés egyensúlyára úgy kell vigyáznunk, mint a jó zsilipörnek a helyes vízszintre.” „Jézus Krisztus személye a hangvilla, az alaphang ... hogy életünk tiszta hangot adjon.” „A halál nem pont, hanem kettőspont.” „Az ember kiborul, ha már nem tud leborulni.” „Páros magány”; „szex-szervíz-készültség”; „mégis-mosoly”; „mégis-szeretet”; „video-idióták” (a tévé rabjai); „hányszor lehet ‚még egyszer’”; „pofon-utalványozás” (a két szülő egymásra tolja a büntetést) stb.

Gyökössy keresztény, tehát optimista. „Semmiel se jobb, de semmiel se rosszabb az esélyünk — írja —, mint két ezredéve volt a példázatbeli magvetőé. Mi lett az ő eredménye? Három az egyhez! És a magvető MÉGIS vetett.” Bizonyos, hogy ez a két könyvecske csak mélyen hívő embereknek érthető igazán. De azoknak sok segítséget nyújthat ehhez az evangéliumi magvetéshez.

S. M.

Puskely Mária két új könyve

Bibliai tájakon. Róma 1981, 234 o.

Élményekkel telített könyv. Egy szentföldi zarándok gazdag és változatos útinaplója, tarkítva csendes elmélkedésekkel a kereszténység bölcsőjéről. Ezt az élménysorozatot kiegészíti a második rész: 53 szövegből álló válogatás: szentatyák, középkori teológusok, újkori írók (köztük Pázmány és Prohászka), szentek és gondolkodók bensőséges reflexiói Jézus Krisztus misztériumairól. Jőmagam a harmadik — inkább információs — részt is élvezettel tanulmányoztam: Jézus életének tér- és időkoordinátáit, a francia